

תקנות התכנון והבנייה (תכן הבנייה) (אצירת אשפה), התש"ף-2019 ¹

בתוקף סמכותי לפי סעיף 265 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן - החוק), ולאחר התייעצות עם המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, אני מתקין תקנות אלה:

חלק א': פרשנות

1. הגדרות

בתקנות אלה -

- "בניין מגורים" - בניין או חלק מבניין הכולל דירות מגורים;
- "גומחה" - עמדה המיועדת לקלוט עד ארבעה מכלונים או מכל;
- "דלת מצנחת לפסולת" - דלת המותקנת על פתח יחידת פינוי קומתית של פסולת;
- "הפרדת פסולת" - חלוקה של הפסולת לזרמים לצורכי מיחזור, ולא לצורך מיחזור;
- "זרם לצורכי מיחזור" - סוג הפסולת למיחזור ובכלל זה זרם פסולת פריקה ביולוגית, זרם פסולת אריזות;
- "חדר אצירה" - חלל סגור ומקורה בבניין המיועד להתקנה או להצבה של מיתקן אצירה, מיתקן דחיסה או כלי אצירה;
- "חדר אצירה משני" - חלל אצירה המשמש לאצירת ביניים לפסולת עד פינויה לחדר אצירה;
- "חדר טכני למצנחת" - חלל המשמש לאחזקה ולתפעול מצנחת פסולת;
- "חדר פינוי קומתי" - חלל בקומה המשמש לפינוי פסולת באמצעות מצנחת פסולת, ויכול לשמש גם לאצירת פסולת למיחזור;
- "יחידת פינוי קומתית של פסולת" - כלי קיבול המיועד להכנסת פסולת למצנחת פסולת והמוצמד אליה;
- "כלי אצירה" - מיתקן נייד המיועד לאצירת פסולת ופינויה, ובכלל זה מכלון, מכל ומכולה;
- "מבנה אצירה" - חלק בנוי בתחום המגרש, מחוץ לבניין, שמיועד להצבת כלי אצירה, ובכלל זה עמדה וחדר אצירה;
- "מזיקים" - בעלי חיים שעלולים להוות מטרד או להעביר מחלות, ובכלל זה מכרסמים וחרקים;
- "מידע להיתר" - מידע שנמסר לפי תקנה 20 לתקנות התכנון והבנייה (רישוי בנייה), התשע"ו-2016;
- "מיחזור" - תהליך עיבוד של פסולת למוצרים, לחומרים או לחומרי גלם;
- "מכל" - כלי אצירת פסולת בנפח מעל 360 עד 1,700 ליטרים;
- "מכלון" - כלי אצירת פסולת בנפח עד 360 ליטרים;
- "מכולה" - כלי אצירת פסולת, פתוח או סגור, בנפח שבין 4 ל-34 מטרים מעוקבים;
- "מיתקן אצירה" - מיתקן ייעודי לאצירת פסולת ופינויה, שמוצב בקביעות ואינו נייד, ובכלל זה מצנחת פסולת ומיתקן דחיסה;
- "מיתקן דחיסה" - מיתקן לצמצום נפח פסולת, לרבות בדרך של דחיסה או כבישה;
- "מערכת אצירת פסולת" - מכלול הרכיבים בתחום הנכס שעניינם אצירת פסולת ופינויה;
- "מצנחת פסולת" - צינור אנכי המותקן בתוך בניין והמשמש להעברת פסולת באמצעות כוח הכובד להתקן המחובר לכלי אצירה של פסולת או ישירות לכלי האצירה;
- "נכס" - הנכס שלגביו מבוקש או ניתן היתר;

"עורך הבקשה" - מי שמוסמך לפי תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967, להגיש לרשות המוסמכת תכנית כמשמעותה בתקנות האמורות;

"עמדה" - מקום שבו מרוכזים כמה כלי אצירה;

"פסולת" - חומרים שהושלכו והמיועדים לפינוי מתחום המגרש ושאינם פסולת זיהומית, למעט פסולת זיהומית שעברה טיפול במיתקן טיפול, פסולת רפואית מסוכנת, פסולת פגרים, פסולת בניין וכיוצא באלה;

"פסולת בניין" - כהגדרתה בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984;

"פסולת אריזות" - כהגדרתה בחוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011;

"פסולת זיהומית", "פסולת רפואית מסוכנת", "פסולת פגרים", "מיתקן טיפול" - כמשמעותם בתקנות בריאות העם (טיפול בפסולת במוסדות רפואיים), התשנ"ז-1997;

"פסולת למיחזור" - כהגדרתה בחוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993;

"פסולת פריקה ביולוגית" - פסולת אורגנית מוצקה שמקורה בצמחים או במזון, מכל מקור שהוא, לרבות ממשקי בית, מבתי עסק ומהתעשייה, הניתנת לפירוק באמצעות אורגניזמים חיים, למעט -

(1) פסולת נייר וקרטון;

(2) גזם ופסולת גיבון;

"שיטת פינוי הפסולת" - שיטת הפינוי והסדרי פינוי הפסולת כפי שפורטו במידע להיתר;

"שיטת הפרדת זרמים" - הסדר להפרדת פסולת מסוגים שונים לכלי אצירה נפרדים, לפי מרכיבי הפסולת כפי שפורטו במידע להיתר;

"ת"י" - תקן ישראלי, כמשמעו בחוק התקנים, התשי"ג-1953; כפי נוסחו מזמן לזמן, העומד לעיון הציבור בנוסחו המעודכן באתר האינטרנט של מכון התקנים הישראלי;

"ת"י 2279" - ת"י 2279 - התנגדות להחלקה של משטחי הליכה קיימים ושל מוצרים חדשים המיועדים למשטחי הליכה;

"ת"י 6245" - מצנחות פסולת בבנייני מגורים.

חלק ב': מטרות, דרישות תפקודיות ותחולה

2. מטרות

מטרות תקנות אלה -

- (1) מזעור סיכויי פגיעה בבריאות בני אדם ובבטיחותם כתוצאה מאצירתה של פסולת ומשינועה;
- (2) מזעור מפגעים תברואיים כתוצאה מתפעול מערכות אצירת פסולת;
- (3) מזעור מטרדים סביבתיים, ובכלל זה זיהום אוויר, ריחות, תשטיפי פסולת ורעש בלתי סביר;
- (4) התקנת מיתקנים נגישים ובטיחותיים לאצירת פסולת.

3. דרישות תפקודיות

- (א) מערכת אצירת פסולת בתחום המגרש, לרבות סוגי כלי האצירה, תתאים לשיטת פינוי הפסולת ותדירותה, והיא תכלול תשתית המאפשרת הפרדת פסולת.
- (ב) מערכת אצירת פסולת למרכיביה, ובכלל זה מיתקני האצירה וכלי האצירה, מספרם ומיקומם, תתאים למאפייני השימוש במגרש, לנפח הפסולת, למשקל ולסוג הפסולת החזויים, לשיטת הפרדת הזרמים הנהוגה ברשות המקומית, לשיטת פינוי הפסולת ולתדירותם.
- (ג) שיטת העברת הפסולת לכלי אצירה תהיה יעילה ובטוחה בהתאמה לשיטה התפעולית המתוכננת למגרש, ותבטיח

הוצאה והכנסה יעילות ובטוחות של כלי אצירה, באמצעות רכב פינני, כוח עזר לצורך פריקה ופינוי, או בדרך אחרת שעליה תורה הרשות המקומית.

(ד) מיתקן אצירה יאפשר שימוש, תחזוקה וניקיון מיטביים בעת ההצבה, השימוש והתפעול שלו.

4. עמידה במטרות ובדרישות תפקודיות

בניין שנבנה לפי חלקים ג' עד ו' ייחשב שהתקיימו בו דרישות תקנות 2 ו-3.

5. תחולה

תקנות אלה יחולו על מערכות לאצירת פסולת בתחום מגרש המיועד לבנייה או המכיל מבנים שבהם שוהים אנשים.

חלק ג': אומדני נפח לתכנון אצירת פסולת

6. חישוב נפח מיתקן אצירה וכלי אצירה

נפח מיתקן אצירה ונפח כלי אצירה יהיו לפי חישוב אומדן נפח הפסולת היומי, בהתחשב בשיטת פינוי הפסולת ובתדירותה, בקיבולת מיתקן הדחיסה ומיתקן הפרדת הפסולת.

7. אומדן נפח פסולת לתכנון מיתקן אצירה וכלי אצירה

(א) אומדני נפח פסולת מזערי יחושבו לפי סוג השימוש המתוכנן במגרש ולפי סך כל השטחים למטרות עיקריות, לפי הטבלה שבתקנת משנה (ג).

(ב) אם השימוש המתוכנן במגרש הוא למגורים, יחושב אומדן נפח הפסולת המזערי לפי מספר יחידות הדיור.

(ג) אם במגרש אחד מתוכננים מספר שימושים, יחושב אומדן נפח הפסולת המזערי כסכום מצטבר של אומדן נפח הפסולת המזערי לכל שימוש בנפרד.

טבלת חישוב אומדן נפח פסולת מזערי

טור א'	טור ב'
השימוש המתוכנן במגרש	בסיס החישוב
מגורים צמודי קרקע של עד שתי יחידות דיור	בליטרים ליום
(1)	120 ליחידת דיור
(2) דירת מגורים בבניין מגורים	60 ליחידת דיור
(3) משרדים - למעט עסקי מזון	2 למטר מרובע
(4) מסחר - למעט עסקי מזון	10 למטר מרובע

(ד) אומדן נפח פסולת לשימושים שאינם מפורטים בטבלה יחושב לפי ניתוח הנדסי ולפי המידע להיתר.

(ה) במערכת אצירת פסולת שבה קיימת הפרדת פסולת, יחושב אומדן נפח הפסולת לפי המידע להיתר, ובהעדר מידע

כאמור - לפי אומדן של 60% פסולת אריזות ו-40% פסולת שאינה פסולת אריזות.

חלק ד': הוראות כלליות למבנה אצירה ולמיתקן אצירה

פרק א': ניקוז וחומרי גמר

8. ניקוז מבנה אצירה ומיתקן אצירה

(א) מבנה אצירה ומיתקן אצירה ינוקזו אל מערכת הביוב.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), גומחה תנוקז אל מערכת הביוב או בשיפוע כלפי חוץ הגומחה.

(ג) רצפת מבנה אצירה ורצפת מיתקן אצירה יהיו בשיפוע שיבטיח את ניקוזן.

(ד) ניקוזו של מבנה אצירה שמיועד להכיל מיתקן דחיסה אחד או יותר, יהיה באמצעות תעלת ניקוז הסמוכה לדלת המשמשת לפינוי כלי האצירה או מיתקן האצירה המצויים בו; אם מבנה אצירה מיועד להכיל מיתקן דחיסה המוצב בנפרד ממיתקן אצירה, תותקן ביניהם תעלת ניקוז.

9. חומרי גמר והגנות מבנה אצירה

(א) רכיבים שיותקנו במבנה אצירה יהיו רכיבי מתכת מגולוונים או מיוצרים מפלדה בלתי מחלידה ויהיו עמידים לשיתוך מחומרים כימיים.

(ב) גמר צדד הפנימי של קירות מבנה האצירה, ובכלל זה בגומחה, יהיה רחץ, אטום ועשוי מחומרים עמידים, המאפשר ניקוי מיטבי של פני השטח, בגובה של 2.4 מטרים לפחות או עד התקרה; אם מבנה האצירה מיועד להכיל מיתקן דחיסה או מכולה, יצופה צדו הפנימי של קיר המבנה כאמור בגובה של 3.5 מטרים לפחות, או עד התקרה.

(ג) במבנה אצירה, למעט בגומחה, יותקן צינור הגנה על הקירות שלאורכם מוצבים או מובלים כלי אצירה.

(ד) רצפת מבנה האצירה תהיה אטומה ורחיצה, בדרגת החלקה r10 לפחות לפי ת"י 2279.

פרק ב': אורור ומניעת מטרדי ריח

10. סוגי אורור של חדר אצירה ושילובם

חדר אצירה יאורור באורור טבעי או באורור מאולץ, או תוך שילוב ביניהם.

11. אורור טבעי בחדר אצירה

אורור טבעי במבנה אצירה יהיה באמצעות שני פתחי אורור לפחות, שיתקיימו בהם תנאים אלה:

(1) כל פתח אורור יותקן בקיר אחר של המבנה;

(2) שטחם הכולל של פתחי האורור לא יפחת מ-15% משטח רצפת החדר;

(3) שטח כל פתח אורור במצבו הפתוח (נטו) לא יפחת מ-70% משטח הפתח הכולל (ברוטו);

(4) פתחי האורור יהיו מרוחקים 3.00 מטרים לפחות מחלון, דלת ומרפסת דירת מגורים; לצורך חישוב

המרחק בתקנת משנה זו, יחושב סכום המרחק האופקי והמרחק האנכי בין פתח האורור ובין החלון, הדלת או

המרפסת, בהתאמה.

12. אורור טבעי בחדר אצירה באמצעות פתח אחד

על אף האמור בתקנה 11, אם מספר יחידות הדיר בבניין מגורים קטן מ-16 יחידות דיר, ניתן להתקין במבנה האצירה פתח

אורור אחד בלבד, ותקנה 11(4) לא תחול.

13. אורור מאולץ של חדר אצירה

בחדר אצירה המאורר באורור מאולץ, יחולו תנאים אלה:

(1) קצב החלפות האוויר בחדר האצירה יעמוד על 30 החלפות אוויר לשעה לפחות;

(2) נקודת הפליטה של האורור המאולץ תמוקם מעל רום הגג העליון של הבניין ובמרחק של 5 מטרים

לפחות מכל פתח של חלל דירתי, חלל ציבורי או מנקודת הזנת אוויר לאורור חללים פנימיים בבניין.

14. חובת אורור מאולץ

מבנה אצירה ומיתקן אצירה אלה יאווררו באוורור מאולץ בלבד ולפי ההוראות המפורטות להלן:

- (1) בגליל מצנחת פסולת תותקן מערכת נפרדת לאוורור מאולץ ויצירת תת-לחץ;
- (2) חדר פינוי קומתי של מערכת אצירת פסולת באמצעות מצנחת פסולת, יאוורר באמצעות מערכת נפרדת של אוורור מאולץ, ברמה של 30 החלפות אוויר לשעה לפחות;
- (3) חדר אצירה וחדר אצירה משני של פסולת בבניין מגורים, הכולל למעלה מ-40 יחידות דיור בגרעין אנכי משותף, יאווררו באוורור מאולץ.

15. מיקום מיתקני אצירה וכלי אצירה

- (א) מכולה או מיתקן דחיסה מחוץ לבניין, ימוקמו במרחק שלא יפחת מ-20 מטרים מפתח בניין המיועד לשימוש בני אדם.
- (ב) מיתקן אצירה טמון קרקע ימוקם במרחק שלא יפחת מ-10 מטרים מפתח בניין המיועד לשימוש בני אדם.
- (ג) מכל או מכלון ימוקם במרחק שלא יפחת מ-3 מטרים מפתח בניין המיועד לשימוש בני אדם.
- (ד) מהנדס הוועדה המקומית רשאי לאשר מרחקים קצרים מהמרחקים שנקבעו בתקנה זו אם מצא שתכנון הבניין או מיקומם של בניינים גובלים אינו מאפשר עמידה במרחקים אלה.

חלק ה': הוראות למבנה אצירה ולמיתקן אצירה לסוגיהם

16. גומחה

בגומחה יתקיימו תנאים אלה:

- (1) מידות הגומחה יותאמו למידות כלי האצירה שיוצבו בה, ובכלל זה לאופן השימוש בהם ולאופן פינוים, וגובהה יאפשר פתיחה מלאה של מכסה כלי האצירה;
- (2) ברז מים יותקן במרחק שלא יעלה על 10 מטרים מהגומחה.

17. עמדה

בעמדה יתקיימו תנאים אלה:

- (1) מידות העמדה יותאמו למידות כלי האצירה שיוצבו בה, ובכלל זה לאופן השימוש בהם ולאופן פינוים;
- (2) ברז מים ושוקת יותקנו בעמדה, או בסמוך לה, במרחק שלא יעלה על 3 מטרים ממנה;
- (3) בפתח עמדה יישמר מעבר פנוי, ברוחב של כלי האצירה בתוספת מרחב הנדרש לצורך הפינוי, וכמו כן יישמר מרווח הגישה של המשתמש לפתח כלי האצירה.

18. חדר אצירה

בחדר אצירה יתקיימו תנאים אלה:

- (1) מידות חדר אצירה יתאימו לסוג ולכמות כלי האצירה ומיתקני האצירה שבו, לשימושי הבניין, לנפח ולמשקל הפסולת החזויים, לשיטת פינוי הפסולת, לנגישות הרכב המפנה, ולדרישות תפעוליות ובטיחותיות;
- (2) מפתח חדר אצירה תהיה גישה לכל אחד ממכלי ומיתקני האצירה, וכמו כן תתאפשר הוצאת כל אחד מהם מחדר האצירה בלא צורך בשינוע כלי או מיתקן אצירה אחר;
- (3) גובה חדר האצירה, גובה פתח הפינוי ורוחבו יותאמו לשיטת פינוי הפסולת;
- (4) אם חדר אצירה מכיל מכולה או מיתקן דחיסה, יישמר מרווח של מטר לפחות ביניהם לבין הקיר שמאחוריהם;
- (5) בחדר אצירה יותקן ברז מים מעל שוקת מוגבהת;
- (6) אם חדר אצירה מכיל מיתקן דחיסה, תותקן בחדר האצירה דלת הניתנת לנעילה;

(7) בפתח חדר אצירה יותקנו אמצעים למניעת חדירת מזיקים.

19. חדר אצירה משני

אם חדר האצירה כולל מיתקן דחיסה, ייבנה בבניין חדר אצירה משני, ויתקיימו בו תנאים אלה:

- (1) חלק ד' לעניין חדרי אצירה, יחול גם על חדר אצירה משני;
- (2) חדר האצירה המשני ייבנה במרחק שלא יעלה על 10 מטרים ממיתקן הדחיסה;
- (3) שטח חדר האצירה המשני לא יפחת מ-9 מטרים מרובעים;
- (4) לא יוצב מיתקן דחיסה בחדר אצירה משני;
- (5) בפתח חדר אצירה משני יותקנו אמצעים למניעת חדירת מזיקים.

20. מיתקן אצירה טמון קרקע

במיתקן אצירה שתא הקיבול שלו טמון בתת-הקרקע, ופתח הפינוי שלו ממוקם מעל פני הקרקע יתקיימו תנאים אלה:

- (1) פני הקרקע מסביב מיתקן האצירה יהיו בשיפוע של 1.5% כלפי חוץ;
- (2) מיתקן האצירה יהיה אטום ולא תתאפשר זרימה של מי נגר עילי או תשטיפים אל רצפת המיתקן;
- (3) תחתית מעטפת המיתקן תיבנה באופן שתתאפשר תחזוקתה, ובכלל זה ניקוזה;
- (4) ברז מים יותקן במרחק שלא יעלה על 3 מטרים מהמיתקן, אלא אם כן קיימת במיתקן שיטת שטיפה אחרת;
- (5) פתח הכנסת הפסולת למיתקן יהיה בטיחותי ולא יאפשר נפילת אדם לתוכו; גובה הפתח לא יפחת מ-1.05 מטרים מעל פני הקרקע, אלא אם כן פתח הפינוי מבוסס על מנגנון בטיחותי הכולל תוף פינוי.

21. מצנחת פסולת

מצנחת פסולת תותקן לפי ת"י 6245.

22. חובת התקנת מצנחת פסולת

מצנחת פסולת תותקן במקומות אלה:

- (1) בבניין רב-קומות שבו 60 יחידות דיור לפחות בגרעין אנכי משותף; בבניין מסוג זה יותקנו שתי מצנחות פסולת או מצנחת פסולת מתפצלת אחת, לצורך הפרדת פסולת;
- (2) בכל בניין שהרשות המקומית החליטה כי יש להתקין בו מצנחת פסולת.

23. חדר פינוי קומתי למצנחת פסולת

בבניין מגורים שבו מצנחת פסולת יחולו הוראות אלה:

- (1) בכל קומה שקיימת בה כניסה לדירות יהיה חדר פינוי קומתי;
- (2) בחדר פינוי קומתי תימצא יחידת פינוי קומתית של פסולת ודלת מצנחת לפסולת, לפי ת"י 6245;
- (3) יישמר מרחב גישה לכל דלת מצנחת לפסולת, שלא יפחת מ-0.8 מטרים לרוחב ו-1.2 מטרים, לעומק חדר הפינוי הקומתי;
- (4) בחדר פינוי קומתי האוצר פסולת למיחזור יותקנו ברז וכיור;
- (5) לדירות שלא ניתן לחברן לחדר פינוי קומתי ולבניין דירות עם כניסה נפרדת, ייבנה מיתקן או חלל אצירה אחר, נוסף על מערכת מצנחת הפסולת, לפי תקנות אלה.

24. חדר טכני למצנחת פסולת

חדר טכני למצנחת פסולת ימוקם מעל הקומה העליונה בבניין המיועדת לאכלוס.

חלק ו': שינוע פסולת

25. מרחקי שינוע

- (א) בבניינים המפורטים בתוספת הראשונה, המרחק המרבי לשינוע פסולת למיתקן אצירה או לכלי האצירה באמצעות המשתמשים בבניין, יהיה לפי הקבוע שם.
- (ב) מרחקי השינוע המרביים בין מיתקן האצירה או כלי האצירה ובין מקום עצירת רכב לפינוי הפסולת ואופן הגישה לפינוי פסולת באופן ידני יהיו לפי הקבוע בפרט (1) בתוספת השנייה; המידות והשיפוע של דרך הגישה לרכב לפינוי פסולת יהיו לפי הקבוע בפרט (2) בתוספת השנייה.

חלק ז': תחילה והוראות מעבר

26. תחילה והוראות מעבר

- (א) תחילתן של תקנות אלה 90 ימים מיום פרסומן (להלן - יום התחילה), והן יחולו על בקשה להיתר שהוגשה ביום התחילה או לאחריו.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), לבקשת מבקש ההיתר, מותר לפעול לפי תקנות אלה מיום פרסומן.

תוספת ראשונה

(תקנה 25(א))

מרחקי שינוע מרביים למשתמשים לפי ייעוד הבניין

טור א'	טור ב'
ייעוד	
המבנה	
מרחק	
שינוע	
מרבי	
(1)	75 מטרים מהכניסה הראשית בנייה רוויה למגורים לבניין עד למיתקן אצירה או כלי אצירה
(2)	100 מטרים מהכניסה לבניין עד לשימוש מסחרי או משרדים בניין ציבורי, בניינים

תוספת שנייה

(תקנה 25(ב))

1. מרחקי שינוע מרביים ודרכי גישה לפינוי פסולת באופן ידני לפי סוג כלי האצירה

טור ב'

המרחק המרבי

טור א'	בין מיתקן האצירה עד למקום עצירת הרכב לפינוי הפסולת	טור ג' גישה לפינוי ידני
(1) מכלון	35 מטרים	שביל מרוצף או יצוק שרחבו 1.1 מטרים לפחות ושיפועו אינו עולה על 5%
(2) מכל	25 מטרים	שביל מרוצף או יצוק שרחבו 1.6 מטרים לפחות, ושיפועו אינו עולה על 5%
(3) מכולות ומיתקני דחיסה	הרכב המפנה יגיע באמצעות דרך עד למקום כלי האצירה	אין פינוי ידני
(4) מיתקן אצירה טמון קרקע	5 מטרים	אין פינוי ידני

2. דרך גישה לרכב פינוי הפסולת בתחום המגרש תהיה לפי הוראות אלה:

- (1) רדיוס התפעול של רכב הפינוי באזור הפינוי יותאם לסוג כלי האצירה ולסוג כלי הרכב;
- (2) באזור מקורה שבו נוסע רכב הפינוי יהיה גובה התקרה 4.5 מטרים לפחות;
- (3) שיפוע הדרך לא יעלה על 15% ויותאם לסוג רכב הפינוי ומשקלו; באזור הפינוי לא יעלה שיפוע הדרך על 5%;
- (4) רוחב הדרך לא יפחת מ-4.2 מטרים.

ט' באלול התשע"ט (9 בספטמבר 2019)

משה כחלון

שר האוצר